

מרעיון למציאות

יישום התכנית האסטרטגית: קיימות ושינויי אקלים

חברות וחברי קהילת האוניברסיטה,

דוד בן גוריון אמר: "...רק אנשי מחקר ומדע אשר ישבו בשערו של הנגב וייחדו כל ימיהם את מרחבי הנגב, מתוך התבוננות מתמדת ובניסויים ובחינות בלתי פוסקים בשטח הדרומי רחב הידיים של מדינתנו - יצליחו לחשוף את צפונותיו בחיק האדמה, בים המלח, ויעמדו על ברכת השמים והשמש ומרומי האויר, המעריפים אוצרות אין קץ של אנרגיה, טל, רוחות וקרני ברכה ההולכים לאיבוד באשר אין אנו יודעים עדיין כיצד להשתמש בהן למען הפרחת השממה, כאשר אין אנו יודעים עדיין לנצל מי הים והאדמה הצחיחה וגם הצמחיה הדלה לכאורה."

במשך יותר מחמישים שנים, חוקרים/ות מאוניברסיטת בן-גוריון עומלים/ות לפענח ולאפשר חיים בסביבה מדברית. מיקומו הייחודי במדבר, הניסיון המחקרי הרב שצברנו והגישה החדשנית שלנו המוכוונת לפתרון בעיות, מציבים אותנו בעמדה ייחודית בה עלינו להוביל מחקרים מתקדמים ופורצי דרך ולפתח יישומים חדשניים להתמודדות עם משבר האקלים העולמי והשפעותיו.

אנו חוקרים בעיות מים, אנרגיה וחקלאות, וכן בעיות של בריאות ורווחת האדם והכלכלה במדבר. הניסיון הרב והחזקות שלנו בתחומים אלו, מציבים את האוניברסיטה כגורם מוביל בעולם הקיימות וכיוצא מכך, אנשים, ארגונים ומדינות מסתמכים על הידע שצברנו בהתמודדות עם משבר האקלים.

הקמת בית-הספר לקיימות ושינויי אקלים

לאור זאת, התוכנית האסטרטגית של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב קראה להקמת בית-ספר לקיימות ושינויי אקלים, ולאחר אישורו של סנאט האוניברסיטה, יותר מ-150 חברי/ות סגל אקדמי בכיר מכל יחידות העל האקדמיות של האוניברסיטה, נרתמו לאתגר והצטרפו למועצת בית-הספר הפועל כבר במספר נתיבים:

הוראה

בתואר הראשון - קיימת אפשרות להוספת לימודי סביבה, באמצעות לימודים באחת מחמש חטיבות הסביבה הבאות: מדעי הטבע, קיימות, שמירת הטבע, מדיניות וניהול סביבתי ומשאבי טבע מתחדשים. כמו כן, אנו מקדמים פתיחה של תארים שונים בקיימות ושמירת הסביבה, כולל תואר חדש באנגלית בקמפוס שדה-בוקר. בתואר השני - אנו חותרים ליצירת מודל מהפכני, תואר על פי תחומי העניין האישים של כל סטודנט וסטודנטית. בנוסף, שני תארים בקיימות לתואר שני (M.A -I M.Sc) ייבנו במהלך החודשים הקרובים.

מחקר

- ביה"ס קיבל תרומה המאפשרת מתן מלגות מצוינות לתלמידי/ות מחקר חדשים/ות. השנה חולקו מלגות ל-4 לדוקטורנטים/ות ו-8 למסטרנטים/ות חדשים/ות, המבצעי/ות את המחקרים שלהם ב-9 מחלקות שונות, ב-5 פקולטות.
- הופץ **קול קורא** למחקרים בינתחומיים בין האוניברסיטה העברית ואב"ג בנושאי קיימות וסביבה. כנס משותף יתקיים בט"ו בשבט, 17.1.2022.
- **קול קורא** לפרס סטרייג' אב"ג למדען/ית מצטיין/ת בתחום מדעי הסביבה והקיימות, פורסם בימים אלו.
- בחודש אוקטובר נחתם הסכם על שיתוף פעולה עם האוניברסיטה הפוליטכנית מוחמד השישי (UM6P) במרוקו, בתמיכת OCP ו-ICL, למחקר בתחומי המים, שיקום אקולוגי, חקלאות ואנרגיה.

פעילות ציבורית

- בסמסטר הבא תחל סדרת סמינרים בתחומי סביבה וקיימות.
- סדרת **פודקסטים** מוקלטת בימים אלו לפרסום ולהנגשת הידע המדעי והאפליקטיבי לציבור בנושאי קיימות וסביבה.
- ראש ביה"ס לקיימות ושינויי אקלים יצג את אב"ג במשלחת הישראלית בוועידת האקלים בגלזגו, סקוטלנד.
- בחודשים האחרונים נפגשו נציגי/ות בית-הספר לקיימות ושינויי אקלים עם השרה להגנת הסביבה, חברי כנסת משדולת הסביבה, שגריר ישראל, השליח המיוחד למשבר האקלים של משרד החוץ והמדענית הראשית של המשרד להגנת הסביבה, במטרה לעדכן על פעילויות ביה"ס ולעודד קשרי עבודה משותפים עם גורמים ממשלתיים.
- כנס ראשון מסוגו בנושא: השפעות מזג אויר קיצוני על בריאות הציבור, התקיים באוניברסיטה, בהובלתו של פרופ' נדב דוידוביץ'-מנהל בית-הספר לבריאות הציבור באוניברסיטה, ובשיתוף חברת "אלקטרה מוצרי צריכה".

קמפוס ירוק

- עוד לפני הקמת ביה"ס, למעלה מעשור פועל באוניברסיטת בן-גוריון בנגב מיזם 'קמפוס ירוק' ששם לעצמו מטרה לצמצם את ההשפעה הסביבתית של פעילות האוניברסיטה. עם הקמת ביה"ס, 'קמפוס ירוק' עובד במרץ ביחד עם הנהלת האוניברסיטה על מנת להוביל שינויים שיהפכו את האוניברסיטה לארגון הפועל תוך תכנון וניצול משאבים בר-קיימה.
- קידום מעורבות סטודנטים/ות חברים/ות התאים הסטודנטיאליים נפגשו עם הנהלת האוניברסיטה ודנו בתחומי הסביבה. הפגישה כללה שיתוף בעמדות הסטודנטים/ות, הצגת דרכי הפעולה הנחוצות, ואפשרויות

אוניברסיטה בת-קיימה

- **האוניברסיטה פועלת לקראת צמצום משמעותי של טביעת הרגל הפחמנית** - פרויקט טביעת הרגל האוניברסיטאי מכמת 7 תחומי השפעה התורמים לפליטות גזי החממה מפעילות האוניברסיטה. במהלך החודשים הקרובים יפורסמו יעדי ההפחתה של האוניברסיטה לעשור הקרוב.
- **לקראת 'אפס פסולת'** - אנו נמצאים בעיצומו של מהלך לשינוי אופן צריכת המשאבים וייצור הפסולת של האוניברסיטה. תוכנית ניהול

הפסולת החדשה תתרום להגברת המודעות, שיפור משמעותי בתשתית, צמצום הפסולת והגברת היקפי השימוש החוזר והמחזור.

• **השקעות בתחומים ברי-קיימה** - לפני מספר חודשים, החלה ועדת ההשקעות של אוניברסיטת בן-גוריון להשקיע בהשקעות בדרוג ESG (אקלים, חברה, משילות), מתוך מטרה להתאים את מדיניות ההשקעות של האוניברסיטה למחויבות שלה לקיימות.

אני מבקש להודות לצוות ההקמה של בית-הספר לקיימות ושינויי אקלים, שעמל על כך לילות כימים, לסנאט האוניברסיטה, שהיה שותף חשוב בהקמת ביה"ס, לפרופ' ירון זיו, ראש בית-הספר הראשון לקיימות ושינויי אקלים ולפרופ' מידד קיסניגר, יו"ר קמפוס ירוק, ולכל העוסקים/ות בקידום תחום הקיימות ואיכות הסביבה.

בברכה,
פרופ' דניאל חיימוביץ, נשיא

